

BÖLÜM 19

TFRS 16 KİRALAMA SÖZLEŞMELERİNİN ŞİRKETLERİN MALİ PERFORMANSINA ETKİSİNİN ANALİZİ: BİR ÜRETİM İŞLETMESİ UYGULAMASI

Ayşe ATILGAN SARIDOĞAN¹
Nabi KÜÇÜKGERGERLİ²

1. GİRİŞ

İşletmelerin mali durumları ve mali performansları sadece işletme sahip ve yöneticilerini değil aynı zamanda işletme ile ilişkili tüm taraflar açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple, işletmelerin mali durumları ve mali performansları ile ilgili bilgilerin gerçek durumu en iyi şekilde yansıtması ve dış paydaşlar açısından şeffaf olması, farklı dönemler arasında ve diğer işletmelerle karşılaştırılabilir olması kritik öneme sahiptir. Bu amaca ulaşmak için ulusal ve uluslararası düzeyde düzenleyici kurumlar ihtiyaca göre konu ile ilgili standartları geliştirip güncelleyip yayınlamaktadırlar.

İşletmelerin faaliyetlerini yürütürken ihtiyaç duydukları pek çok üretim faktörünü kendi imkânları ile üretemediklerinde, dışarıdan kiralama veya satın alma şeklinde tedarik edebilmektedirler. Özellikle kiralamaların sektörlere göre ve işletmelerin faaliyet alanlarına göre faaliyetlerinde önemli bir ağırlık teşkil etmesi ve uzun yıllara yayılması işletmelerin kullanım hakları ve üstlendikleri yükümlülükler işletmelerin mali durumları ve mali performansları üzerinde önemli etkiler doğurabilmektedir. Bu bağlamda, işletmelerin kiralama işlemleri ile ilgili ortaya çıkan hak ve yükümlülüklerin sektörlere ve zamana göre öneminin artması bu alandaki işletmelerin hak ve yükümlülüklerinin işletmelerin mali durumları ve mali performansları üzerindeki etkilerinin önemini artırmıştır. Bu bağlamda, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği ile UFRS 16 Kiralamalar standardını yayınlamıştır. Ülkemizde de bu standart 2019 yılı hesap dönemi ile birlikte TFRS 16 olarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, TRFS 16 kiralama standardına bağlı olarak yapı-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBMYO, aysesaridogan@comu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, nabi.kucukgergerli@istun.edu.tr

lan kiralama sözleşmelerinin şirketlerin mali performansına etkisini bir üretim işletmesi uygulaması üzerinden analizi ederek TFRS 16 standardının işletmelerin mali performansları üzerindeki etkilerinin anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

2. TFRS 16 KİRALAMALAR STANDARDI VE LİTERATÜR

TFRS 16 Kiralamalar Standardı özellikle kiracı işletmeler açısından önemli yenilikler getirmektedir. Bunların başında kiralama işlemlerinde finansal ve faaliyet kiralaması ayırımının ortadan kaldırılmaktadır. TFRS 16 Kiralamalar Standardı kapsamı standartta belirtilen kiralama işlemleri hariç tüm kiralama işlemleri için geçerlidir. Bu kiralama işlemlerine konu unsurlar, standartta belirtilen uygun ölçümler baz alınarak işletmenin aktif ve pasifine yansıtılmaktadır (KG, 2008, TFRS 16 Standartı). Böylece kiralama işlemlerinin işletmelerin mali durumları ve mali performansları üzerindeki etkileri mali tablolara daha gerçekçi bir şekilde yansıtılmış olmaktadır. Bunun sonucu olarak da işletmelerin mali durum ve mali performans göstergeleri de işletmelerin yapılarına ve içinde buldukları sektörlerle göre etkilenmektedir. Ancak bu düzenleme sayesinde işletme ilgili tüm iç ve dış paydaşlar işletmenin mali performansını daha gerçekçi olarak değerlendirebilmektedir. TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte işletmelerin kiralama süreçleri elde ettikleri kullanım hakları, ekonomik faydalar ve üstlendikleri yükümlülüklerle ilgili olarak mali yapı ve göstergeleri ile ilgili bilgiler tüm paydaşlara daha gerçekçi ve daha şeffaf bir şekilde yansıtılarak işletme ve yatırımcı kararlarının daha sağlıklı oluşmasına katkı sağlayacaktır (Ayrıca bkz. Saptono ve Khozen, 2021; Raoli, 2021; Susanti vd., 2021; Segal ve Naik, 2019).

Literatürde bu konuda yapılan çalışmaların bulguları aşağıda özetlenmiştir.

Marşap ve Yanık (2018) çalışmalarında kiracı işletmelerin kiralama süreçleri ile taşıdıkları yükümlülüklerin, risklerin ve bağlı ekonomik faydaların mali tablolarda gösterilmesinin yatırımcı ve analistler açısından önemli faydalar sağlayacağını belirtmişlerdir.

Marşap ve Yanık (2019) çalışmalarında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte kiracı işletmelerin Finansal Durum Tablosunu ve Kar / Zarar tablosunu etkilediğini tespit etmişlerdir.

Kaval (2018) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte kiracı işletmeler ve mali tablolar üzerinde için önemli etkiler yapacağını tespit etmiştir.

Hazır (2019) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı sonrasında olumsuz etkileri azaltmak için grup içi işlemlerde muhasebe politikalarının etkin yönetilmesinin katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Akdoğan (2019) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile perakende sektöründeki işletmelerin yabancı yükümlülüklerinin arttığı, aktif büyüklükleri-

nin arttığı, net işletme sermayesinde ve likidite oranlarının azaldığını, finansal kaldıraç oranlarının yükseldiğini, kira giderlerinin amortisman ve faiz gideri olarak ayrışması sebebi ile faaliyet giderlerinin azaldığını, faaliyet karının arttığını tespit etmiştir.

Demir Ercan (2019) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile işletmelerin kiralama sürecinde ilk yıllarında daha yüksek faiz giderine katlanmaları sebebiyle finansal nakit çıkışlarının arttığını, kira ödemelerinin faiz ve amortisman olarak raporlamaları sebebiyle mali oranlarda değişiklikler olduğunu tespit etmiştir.

Uygun (2019) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile işletmelerin mali gösterge ve oranlarında değişiklikler olduğunu, değişikliğin yönünün sektörün ve şirketlerin faaliyet kiralaması işlemlerinin payının önemli rol oynadığını tespit etmiştir.

Akdoğan ve Erhan (2020) çalışmalarında, perakende sektörü analiz sonuçlarına göre TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte, işletmelerin kısa ve uzun vadeli yükümlülüklerinin arttığını, aktif ve pasifte artışlar olduğu, ilk kiralama dönemlerinde işletmenin likidite ve net işletme sermayesi oranlarının azaldığını, kira giderlerinin amortisman ve faiz gideri olarak ayrılmasının işletmelerin karlılıklarını artırdığını tespit etmişlerdir.

Tulum, S. (2020) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte, kiralama işlemlerinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerinin mali tablolara yansıtılmasının işletmenin karşılaştığı risklerin anlaşılmasına katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Sarı ve Güngör (2020) çalışmalarında, işletmelerin dönem karında azalış, finansman gideri öncesi faaliyet karı, esas faaliyet karı, faiz gideri, aktif ve pasifte artış, borç-varlık, faaliyet kâr marjında artış, ROA ve net kâr marjında azalış tespit etmişlerdir. TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile işletmelerin mali tablolarının gerçekçi, karşılaştırılabilir ve şeffaf olma açısından daha sağlıklı olacağını belirtmişlerdir.

Özdoğan ve Uygun (2020) çalışmalarında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte perakende, havacılık ve sağlık sektöründeki işletmelerin daha fazla etkilendiğini tespit etmişlerdir.

Baydur ve Fırat (2021) çalışmalarında, analiz yapılan sektör ve firmalar için, toplam varlık ve kaynaklarda, FVÖK kaleminde, borç/özkaynak oranında, aktif karlılığında artış, özkaynaklarda, net dönem karında, faiz karşılama oranında, cari oranda, aktif devir hızında ve özkaynak karlılığında ise azalış tespit etmişlerdir.

Döğüş ve Üçoğlu (2021) çalışmalarında, BİST’te farklı sektörlerdeki 28 işletmenin analiz sonuçlarına göre, firmaların TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile bir-

likte, likidite ve kârlılık ile ilgili oranlarda azalma, finansal kaldıraçın arttığı ve faiz karşılama oranının azaldığını tespit etmişlerdir.

Koç (2022) çalışmasında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte, analiz yapılan firmaların tamamının finansal tablo kalemlerinde artış, aktif karlılığı, net kâr marjı, borç/varlık ve faaliyet kâr marjında artış tespit etmiştir.

Ergün ve Türel (2022) çalışmalarında, TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte BİST’te işlem gören işletmelerin varlık ile borç toplamları arttığı, özkaynaklarının azaldığı, faiz ve vergi öncesi kârlarında arttığı, vergi öncesi kârların ise azaldığını tespit etmişlerdir.

3. TFRS 16 KİRALAMALAR STANDARDI UYGULAMASI

3.1 Uygulamanın Amacı ve Kapsamı

Uygulamanın amacı, kiracılar açısından TFRS 16 Kiralamalar Standartının, firmaların mali performansı üzerindeki etkilerini analiz etmektir. Bu kapsamda üretim tesisleri kiralık olan bir üretim işletmesinin TFRS’lere göre hazırlanmış ve TFRS 16 kaydı atılmadan önceki finansal tabloları ile TFRS 16 kayıtlarının yapıldığı finansal tabloları karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

3.2 Uygulamanın Sonuçları

Uygulama kapsamına alınan Firma, Kocaeli ilinde faaliyet göstermektedir. Şirketin 5 farklı üretim tesisi olup, üretim tesislerinin tamamı kiralıktır. Kiralamanın tamamı tek bir şirketten sağlanmış olup, kira süresi 10 yıldır.

Şirket’in 2020 yılına ait TFRS 16 kaydının atılmamış finansal durum tablosunun varlıklar bölümü Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1: TFRS 16 Kaydı Öncesi finansal Tablolar Aktif Bölümü (Bin TL)	
	31 Aralık 2020
VARLIKLAR	
Dönen Varlıklar	
Nakit ve Nakit Benzerleri	80.833
Ticari Alacaklar	350.829
Diğer Alacaklar	1.829
Stoklar	119.570
Diğer Dönen Varlıklar	183.921
Toplam Dönen Varlıklar	736.982

devam ediyor

Duran Varlıklar	
Diğer Alacaklar	654
Finansal Yatırımlar	44.511
Maddi Duran Varlıklar	152.420
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	81.551
Ertelenmiş Vergi Varlığı	4.577
Toplam Duran Varlıklar	283.713
TOPLAM VARLIKLAR	1.020.695

Tablo 1’de Şirket’in 2020 yılı TFRS 16 kayıtlarının atılmadan önceki finansal tabloları yer almaktadır. Şirket’in toplam dönen varlıkları 736.982 bin TL iken duran varlıkları 283.713 bin TL’dir. Toplam aktif büyüklüğü ise 1.020.695 bin TL’dir.

Tablo 2’de ise Şirket’in 2020 yılı TFRS 16 kayıtları öncesi finansal durum tablosunun yükümlülükler bölümü özetlenmiştir. Şirket’in toplam kısa vadeli yabancı yükümlülükleri toplamı 570.587 bin TL iken uzun vadeli yabancı kaynakları toplamı 188.826 bin TL ve Özkaynakları toplamı ise 261.282 bin TL’dir. Şirket dönem net karı ise 45.586 bin TL’dir. Şirket karlı bir şirkettir fakat operasyonlarını ağırlık olarak borçlardan karşılamaktadır.

Tablo 2: TFRS 16 Kaydı Öncesi Finansal Tablolar Yükümlülük Bölümü (Bin TL)	
	31 Aralık 2020
KAYNAKLAR	
Kısa Vadeli Yükümlülükler	
Kısa Vadeli Borçlanmalar	190.733
Ticari Borçlar	260.314
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	5.816
Diğer Borçlar	40
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	--
Kısa Vadeli Karşılıklar	5.256
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	108.428

devam ediyor

Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	570.587
Uzun Vadeli Yükümlülükler	
Uzun Vadeli Borçlanmalar	128.855
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	--
Diğer Borçlar	42.337
Uzun Vadeli Karşılıklar	17.634
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	188.826
ÖZKAYNAKLAR	
Ödenmiş Sermaye	30.000
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	25.882
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler	(12.267)
Geçmiş Yıllar Karları / Zararları	172.081
Dönem Net Karı / Zararı	45.586
Toplam Özkaynaklar	261.282
TOPLAM KAYNAKLAR	1.020.695

Tablo 3'te ise Şirketin 2020 yılı TFRS 16 kaydı öncesi kar veya zarar tablosu özetlenmiştir.

Tablo 3: TFRS 16 Kaydı Öncesi Kar veya zarar Tablosu (Bin TL)	
	1 Ocak 31 Aralık 2020
KAR VEYA ZARAR TABLOSU	
Hasılat	1.299.313
Satışların Maliyeti (-)	(1.130.738)
Brüt Kar (Zarar) (+/-)	168.575
Genel Yönetim Giderleri (-)	(71.852)
Pazarlama Giderleri (-)	(21.984)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	(24.726)

devam ediyor

Güncel İşletme Yönetimi Çalışmaları II

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	104.000
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	(86.954)
Esas Faaliyet Karı (Zararı) (+/-)	67.059
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	21.302
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	--
Finansman Gideri (Geliri) Öncesi Faaliyet Karı (Zararı) (+/-)	88.361
Finansman Gelirleri	2.401
Finansman Giderleri (-)	(48.182)
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Öncesi Dönem Karı (Zararı) (+/-)	42.580
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gelir/(Gideri)	
Dönem Vergi Gideri/Geliri (+/-)	(132)
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri (+/-)	3.138
Sürdürülen Faaliyetler Dönem Net Karı (Zararı) (+/-)	45.586
Dönem Net Karı (Zararı) (+/-)	45.586
Amortisman Gideri	56.772
FAVÖK	145.133

Şirket'in 2020 yılı satışları toplamı 1.299.313 bin TL iken brüt karlılığı 168.575 bin TL, net karı 45.586 bin TL ve Faiz amortisman ve vergi öncesi karı (FAVÖK) 145.216 Bin TL olarak gerçekleşmiştir. TFRS 16 kapsamında Şirketin faaliyet kiralaması etkisi hesaplanmış ve finansal tablolara yansıtılmıştır. Tablo 4'te 2020 yılı finansal durum tablosu aktif tarafı TFRS öncesi ve sonrası olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4: TFRS 16 Kaydı Öncesi ve Sonrası finansal Durum Tablosu- Aktif (bin TL)		
	TFRS 16 Kaydı Öncesi	TFRS 16 Kaydı Sonrası
VARLIKLAR		
Dönen Varlıklar		
Nakit ve Nakit Benzerleri	80.833	80.833
Ticari Alacaklar	350.829	350.829
Diğer Alacaklar	1.829	1.829
Stoklar	119.570	119.570
Diğer Dönen Varlıklar	183.921	183.921
Toplam Dönen Varlıklar	736.982	736.982
Duran Varlıklar		--

devam ediyor

	TFRS 16 Kaydı Öncesi	TFRS 16 Kaydı Sonrası
Diğer Alacaklar	654	654
Finansal Yatırımlar	44.511	44.511
Maddi Duran Varlıklar	152.420	152.420
Kullanım Hakkı Varlıkları	--	121.167
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	81.551	81.551
Ertelenmiş Vergi Varlığı	4.577	6.894
Toplam Duran Varlıklar	283.713	407.197
TOPLAM VARLIKLAR	1.020.695	1.144.179

Tablo 4’te özetlenen bilgilere göre, IFRS 16 kaydından sonra Şirket’in dönen varlıklarından bir değişim olmamıştır, fakat duran varlıklara kullanım hakkı varlığı eklenmiştir, böylelikle duran varlıklar 283.713 bin TL’den 407.197 bin TL’ye yükselmiştir. Tablo 5’te ise Şirket’in kaynaklar tarafı özetlenmiştir. Buna göre TFRS 16’nın etkisi ile birlikte kısa vadeli yabancı kaynaklar 570.587 bin TL’den 582.468’ye yükselmiştir. Bu artışın sebebi TFRS 16 kaydı ile birlikte 11.881 bin TL Kiralama işlemlerinden kaynaklanan kısa vadeli yükümlülüklerdir. Şirket’in uzun vadeli yükümlükleri 188.826 bin TL’den 309.699 bin TL’ye yükselmiştir. Artışın nedeni 120.873 bin TL tutarındaki uzun vadeli finansal kiralama yükümlülük borcudur. TFRS 16 Kaydı ile birlikte Şirket’in Özkaynakları da 261.282 bin TL’den 252.012 bin TL’ye düşmüştür.

Tablo 5: TFRS 16 Kaydı Öncesi ve Sonrası Finansal Durum Tablosu- Yükümlülük (bin TL)

	TFRS 16 Öncesi	TFRS 16 Sonrası
KAYNAKLAR		
Kısa Vadeli Yükümlülükler		
Kısa Vadeli Borçlanmalar	190.733	190.733
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	--	11.881
Ticari Borçlar	260.314	260.314
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	5.816	5.816
Diğer Borçlar	40	40
Kısa Vadeli Karşılıklar	5.256	5.256
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	108.428	108.428

devam ediyor

Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	570.587	582.468
Uzun Vadeli Yükümlülükler		
Uzun Vadeli Borçlanmalar	128.855	128.855
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	--	120.873
Diğer Borçlar	42.337	42.337
Uzun Vadeli Karşılıklar	17.634	17.634
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	188.826	309.699
ÖZKAYNAKLAR		
Ödenmiş Sermaye	30.000	30.000
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	25.882	25.882
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler	(12.267)	(12.267)
Geçmiş Yıllar Karları / Zararları	172.081	172.081
Dönem Net Karı / Zararı	45.586	36.316
Toplam Özkaynaklar	261.282	252.012
TOPLAM KAYNAKLAR	1.020.695	1.144.179

Şirket'in 2020 yılı TFRS 16 öncesi ve sonrası kâr zarar tablosu ise Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6: TFRS 16 Kaydı Öncesi ve Sonrası Kar Zarar Tablosu (bin TL)		
	TFRS 16 Öncesi	TFRS 16 Sonrası
KAR VEYA ZARAR KISMI		
Hasılat	1.299.313	1.299.313
Satışların Maliyeti (-)	(1.130.738)	(1.120.928)
Brüt Kar (Zarar) (+/-)	168.575	178.385
Genel Yönetim Giderleri (-)	(71.852)	(70.557)
Pazarlama Giderleri (-)	(21.984)	(21.868)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	(24.726)	(23.813)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	104.000	104.000
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	(86.954)	(86.954)
Esas Faaliyet Karı (Zararı) (+/-)	67.059	79.193
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	21.302	21.302
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	--	--
Finansman Gideri (Geliri) Öncesi Faaliyet Karı (Zararı) (+/-)	88.361	100.495
Finansman Gelirleri	2.401	2.401

devam ediyor

	TFRS 16 Öncesi	TFRS 16 Sonrası
Finansman Giderleri (-)	(48.182)	(71.903)
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Öncesi Dönem Karı (Zararı) (+/-)	42.580	30.993
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gelir/(Gideri)		
Dönem Vergi Gideri/Geliri (+/-)	(132)	(133)
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri (+/-)	3.138	5.456
Sürdürülen Faaliyetler Dönem Net Karı (Zararı) (+/-)	45.586	36.316
Dönem Net Karı (Zararı) (+/-)	45.586	36.316
Amortisman Gideri	56.772	80.701
FAVÖK	145.133	181.196

Tablo 6’da yer alan TFRS 16 öncesi ve sonrası kâr zarar tablosunda yer alan sonuçlara göre Şirket’in faaliyet karı 67.059 bin TL’den 79.193 bin TL’ye çıkmıştır. Şirket’in finansman giderleri ise 48.182 TL’den 71.903 bin TL’ye yükselmiştir. Bu artışın en önemli sebebi kira giderleri içinde faiz maliyetinin ayıklanarak finansman gideri olarak sınıflandırılmasıdır. Ayrıca TFRS 16 ile birlikte kullanım hakkı varlıklarına amortisman ayrıldığı için kira gelirleri iptal edilerek amortisman gideri atılmıştır. Bu nedenle Şirket’in amortisman giderinde artış meydana gelmiştir. Şirket’in FAVÖK rakamı ise 145.133 bin TL’den 181.196 bin TL’ye yükselmiştir. Tablo 7’de ise TFRS 16 öncesi ve sonrası Şirket’in temel finansal göstergeleri özetlenmiştir.

Tablo 6: Temel Finansal Göstergeler

	TFRS 16 Öncesi	TFRS 16 Sonrası
Cari Oran	1,29	1,27
Asit-Test Oranı	1,08	1,06
Nakit/ Kısa Vadeli Yükümlülükler	0,14	0,14
Özsermaye / Borç Oranı	1,38	0,81
Kısa Vade Borç / Özsermaye	2,18	2,31
Özsermaye / Aktif	0,26	0,22
Brüt Karlılık Oranı	0,13	0,14
Esas Faaliyet Karlılık Oranı	0,05	0,06
FAVÖK Karlılığı	0,11	0,14

Tablo 7’den elde edilen sonuçlara göre Şirket’in TFRS 16 kaydı ile cari oran, asit-test oranı ve özsermaye borç oranlarında bozulmalar meydana gelmiştir. Te-

mel bilanço oranlarındaki bozulmaların aksine brüt karlılık esas faaliyet karlılığı, FAVÖK karlılığı gibi karar -zarar tablosu göstergelerinden iyileşmeler meydana gelmiştir. Şirket'in net karında ise bir düşüş meydana gelmiştir.

4. SONUÇ

İşletmelerin mali durumları ve mali performansları ile ilgili bilgilerin gerçek durumu en iyi şekilde yansıtması ve dış paydaşlar açısından şeffaf olması, farklı dönemler arasında ve diğer işletmelerle karşılaştırılabilir olması kritik öneme sahiptir. İşletmelerin kiralama işlemleri ile ilgili ortaya çıkan hak ve yükümlülüklerin sektörlere ve zamana göre öneminin artması bu alandaki işletmelerin hak ve yükümlülüklerinin işletmelerin mali durumları ve mali performansları üzerindeki etkilerinin önemini artırmıştır. 2019 yılında yürürlüğe giren TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte, kiralama işlemlerinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerinin mali tablolara yansıtılmasının işletmenin karşılaşacağı risklerin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bu sayede işletme ilgili tüm taraflar işletmelerin mali durumları ve mali performansları hakkında daha sağlıklı bilgiye ulaşabilmektedir. Literatürde TFRS 16 Kiralamalar Standardı ile birlikte ülkemizde sektörlere ve firmalara göre farklılık göstermesine karşılık, işletmelerin mali göstergeleri ve rasyolarında anlamlı değişiklikler gözlemlenmiştir.

Çalışmanın uygulama kısmında ise üretim binalarının tamamı kiralık olan bir işletme için TFRS 16 kayının etkisi analiz edilmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlara göre, TFRS 16 Standart'ının devreye girmesi ile birlikte Şirket'in, Cari oran, Asit-Test Oranı, Özsermaye/Borç oranı, Özsermaye/Aktif oranı gibi temel finansal göstergelerinde bozulmalar meydana gelmiş ve Şirket'in dönem net karı düşmüştür. Brüt karlılık, esas faaliyet karlılığı ve FAVÖK karlılığında ise iyileşmeler meydana gelmiştir. Bu kapsamda TFRS 16 Standart'ının Şirket'in finansal performansına genel olarak negatif yansıdığı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akdoğan, H. N. (2019). UFRS 16 nolu kiralama işlemleri standardının, UMS 17 nolu finansal kiralama standardı ile karşılaştırılması, getirdiği yenilikler ve Türkiye'deki halka açık perakende şirketlerinin finansal durumlarına etkisi üzerine örnek uygulama. Başkent Üni.SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Akdoğan, N., & Erhan, D. U. (2020). Tfrs 16 Kiralamalar Standardının Finansal Tablolar Üzerine Etkisi Ve Perakendecilik Sektörü Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(1), 164-191.
- Baydur, B., & Fırat, F.Z. (2021). TFRS 16 Kiralamalar Standardının Finansal Göstergelere Etkisinin İncelenmesi. *Mali Cozum Dergisi/Financial Analysis*, 31(168).
- Demir Ercan, D. (2019). Yeni Kiralama Standardı TFRS 16'nın Finansal Tablolara Etkisi İstanbul Aydın Üni. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Döğüş, Y., & Üçoğlu, D. (2021). UFRS 16 Kiralamalar Standardının İlk Uygulamasının Bist'te İşlem Gören Şirketler Üzerindeki Finansal Etkileri. *Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 14(2), 511-539.

- Ergün, İ., & Türel, A. (2022) UFRS 16 Kiralamalar Standardının İşletmelerin Finansal Tabloları Ve Temel Finansal Oranlarına Etkisi: Bist'te Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 21(65), 137-156.
- Hazır, Ç. A. (2019). TFRS 16–Kiralamalar’ın Grup İçi Muhasebe Politikaları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (82), 55-76.
- Kaval, H. (2018). IFRS 16: Kiralamalar Standardının getirdikleri, İlk Uygulama Ve Dönem Sonu Dönüştürme Çalışmaları. *Mali Çözüm Dergisi*, 28, 11-43.
- Koç, B., (2022) Türkiye Finansal Raporlama Standardı 16: Kiralamalar Standardının Borsa İstanbul Şirketlerinin Finansal Tablolarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, (66), 113-136.
- Marşap, B., & Yanık, S. (2018). IFRS 16 kapsamında kiralama işlemlerinin finansal raporlamaya etkisinin incelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (80), 23-42
- Marşap, B., & Yanık, S. (2019). Satış ve geri kiralama işlemlerinin IFRS 16 ve BOBI FRS çerçevesinde değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-15.
- Özdoğan, B., & Uygun, U. (2020). TMS 17 kiralama işlemleri standardından tfrs 16 kiralamalar standardına geçişte bist şirketlerine yönelik sektörel etkilerin karşılaştırmalı analizi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 209-227.
- Raoli, E. (2021). Transition To The New Lease Accounting Model (IFRS 16) And Companies' performance Evidence From Italian Listed Companies. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 25(3), 1-18.
- Saptono, P. B., & Khozen, I. (2021). Income Tax and VAT Issues Concerning Lease after IFRS 16 Convergence in Indonesia. *The Indonesian Journal of Accounting Research*, 24(2), 259-288.
- Sarı, E. S., & Güngör, N. (2020). TFRS 16 standardının seçilmiş BİST 100 şirketlerinin finansal tabloları ve finansal performanslarına etkisinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 287-312.
- Segal, M., & Naik, G. (2019). The expected impact of the implementation of International Financial Reporting Standard (IFRS) 16–Leases. *Journal of Economic and Financial Sciences*, 12(1), 1-12.
- Susanti, M., Ardana, I. C., & Sufiyati, S. P. D. (2021, May). The Impact of IFRS 16 (PSAK 73) Implementation on Key Financial Ratios: An Evidence from Indonesia. In *Ninth International Conference on Entrepreneurship and Business Management (ICEBM 2020)* (pp. 295-303). Atlantis Press.
- Tulum, S. (2020). TFRS 16 Kiralamalar Ve Tms 17 Kiralama İşlemleri Standartlarına Göre Sat-Geri Kirala İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 366-382.
- Uygun, U. (2019). Yeni kiralamalar standardı TFRS 16'nın işletmelerin finansal durumuna etkileri; Bist şirketleri üzerine bir uygulama, Manisa Celal Bayar Üni. SBE, Yayınlanmamış YL Tezi